

На основу члана 54. став 3. Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, бр. 101/05 и 91/15),
министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања доноси

ПРАВИЛНИК
о изменама Правилника о програму, начину и висини
трошкова полагања стручног испита за обављање
послова безбедности и здравља на раду и послова
одговорног лица
(„Службени гласник РС”, број 111/15)

Члан 1.

У Правилнику о програму, начину и висини трошкова полагања стручног испита за обављање послова безбедности и здравља на раду и послова одговорног лица („Службени гласник РС”, бр. 111/13, 57/14 и 126/14), у члану 1. став 2, члану 5. став 1, члану 21. став 4, члану 28. став 1. тачка 2) и члану 29. став 1. тачка 2) речи: „испитивања опреме” замењују се речима: „провере опреме”.

Члан 2.

У члану 7. став 1. тачка 3) речи: „испитивања опреме” замењују се речима: „провере опреме”, а реч: „испитивањима” замењује се речју: „проверама”.

Члан 3.

Програм о полагању стручног испита – о практичној оспособљености лица за обављање послова безбедности и здравља на раду и послова прегледа и испитивања опреме за рад и испитивања услова радне околине и обрасци 1б, 2б и Образац 4. одштампани уз Правилник о програму, начину и висини трошкова полагања стручног испита за обављање послова безбедности и здравља на раду и послова одговорног лица („Службени гласник РС”, бр. 111/13, 57/14 и 126/14), замењују се одговарајућим Програмом о полагању стручног испита – о практичној оспособљености лица за обављање послова безбедности и здравља на раду и послова прегледа и провере опреме за рад и испитивања услова радне околине и одговарајућим обрасцима који су одштампани уз овај правилник и који чине његов саставни део.

Члан 4.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број: 110-00-00019/2015-01
У Београду, 25. децембра 2015. године

МИНИСТАР
Александар Вулин

**ПРОГРАМ О ПОЛАГАЊУ СТРУЧНОГ ИСПИТА –
О ПРАКТИЧНОЈ ОСПОСОБЉЕНОСТИ ЛИЦА ЗА ОБАВЉАЊЕ
ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ И ПОСЛОВА
ПРЕГЛЕДА И ПРОВЕРЕ ОПРЕМЕ ЗА РАД И ИСПИТИВАЊА
УСЛОВА РАДНЕ ОКОЛИНЕ**

I

ОПШТИ ДЕО ПРОГРАМА

1. Међународни правни извори у области безбедности и здравља на раду и систем безбедности и здравља на раду у Републици Србији

1) Устав Републике Србије („Службени гласник РС”, број 98/06 – чл. 21, 25, 26, 55, 60, 61, 68, 83, 86. и 97);

2) Резолуција о придруживању ЕУ Републике Србије („Службени гласник РС”, број 112/04);

3) Закон о потврђивању Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08 – чл. 79. и 101);

4) Уговори о оснивању ЕУ (чл. 100. и 118. – Рим; члан 118а – Луксембург; чл. 136. и 137. – Мастрихт, чл. 151. и 153. – Уговор о функционисању ЕУ) (www.seio.gov.rs или www.minrzs.gov.rs);

5) Закон о потврђивању ревидиране европске социјалне повеље („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 42/09 – члан 3); (www.minrzs.gov.rs);

6) Резолуција Савета ЕУ од 21. децембра 1987. године о безбедности, хигијени и здрављу на раду (88/C28/01) (www.seio.gov.rs или www.minrzs.gov.rs);

7) Стратешки оквир за безбедност и здравље на раду ЕУ 2014 – 2020 (www.minrzs.gov.rs);

8) Конвенције МОР-а, и то:

(1) Конвенција 155 о заштити на раду, здравственој заштити и радној околини („Службени лист СФРЈ – Међународни уговори”, број 7/87),

(2) Конвенција 161 о службама медицине рада („Службени лист СФРЈ – Међународни уговори”, број 14/89),

(3) Конвенција 81 о инспекцији рада у индустрији и трговини („Службени лист ФНРЈ – Међународни уговори”, број 5/56),

(4) Конвенција 187 о промотивном оквиру безбедности и здравља на раду („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 42/09);

9) Директива ЕУ:

- 89/391/ЕЕЗ (1989) о увођењу мера за подстицање побољшања безбедности и здравља радника на раду (www.minrzs.gov.rs);

10) Одлука о образовању Савета за безбедност и здравље на раду („Службени гласник РС”, бр. 40/05 и 71/07);

11) Закон о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, бр. 101/05 и 91/15);

12) Кривични законик („Службени гласник РС”, бр. 85/05, 88/05 – исправка, 107/05 – исправка, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13 и 108/14 – чл. 163, 166, 167, 168, 169, 251, 280–288, 322, 323. и 353).

2. Права, обавезе и одговорности послодаваца и запослених према прописима из области рада, здравствене и социјалне заштите (радни односи, здравствена заштита, здравствено и пензијско и инвалидско осигурање)

1) Закон о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14)

1. Основне одредбе (чл. 1–4, 8–11, чл. 12. и 13, члан 15–18, члан 20–22),
2. Заснивање радног односа (чл. 24–30, чл. 33–35. и члан 38),
3. Радни однос за обављање послова ван просторија послодавца (чл. 42. и 44),
4. Образовање, стручно оспособљавање и усавршавање (члан 49),
5. Радно време (чл. 50–63),
6. Одмори и одсуства (чл. 64–73. и члан 75),
7. Заштита запослених (чл. 80–103),
8. Накнада зараде (чл. 115. и 117),
9. Друга примања (члан 119. став 1),
10. Накнада штете (чл. 163. и 164),
11. Измена уговора о раду (чл. 171. и 174),
12. Разлози за отказ (члан 179),
13. Организације запослених и послодаваца (чл. 205. и 239),
14. Колективни уговори (чл. 240. и 250),
15. Надзор (чл. 268–272),
16. Казнене одредбе (члан 273. став 1. тачка 1, и ст. 2. и 3, члан 274. став 1. тач. 1–9 и тачка 13. и ст. 2. и 3, члан 275. став 1. тач. 1–3. и ст. 2. и 3. и члан 276. став 1. тач. 1. и 2. и став 2);

2) Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС”, бр. 107/05, 72/09 – др. закон, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12, 45/13 – др. закон, 93/14 и 96/15)

1. Учесници у здравственој заштити (члан 4),
2. Друштвена брига за здравље на нивоу послодавца (члан 14),
3. Врсте, услови за оснивање и престанак рада здравствених установа (чл. 46. и 51),
4. Здравствена делатност на примарном нивоу (члан 98),
5. Завод за медицину рада (члан 124),
6. Надзор над радом здравствених установа и приватне праксе (члан 243),
7. Казнене одредбе (члан 260);

3) Закон о здравственом осигурању („Службени гласник РС”, бр. 107/05, 109/05 – исправка, 57/11, 110/12 – УС, 119/12, 99/14, 123/14 и 126/14 – УС)

1. Обавезно здравствено осигурање (члан 9),
2. Осигураници (чл. 17–21),
3. Права из обавезног здравственог осигурања (чл. 30. и 31),
4. Право на здравствену заштиту (чл. 33. и 34),
5. Здравствене услуге које се обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања (члан 45),
6. Здравствена заштита која се не обезбеђује у обавезном здравственом осигурању (члан 61. став 1. тачка 4),
7. Право на накнаду зараде за време привремене спречености за рад (члан 73. и члан 74. став 1. тачка 2),
8. Обавезно упућивање осигураника на оцену радне способности пред надлежним пензијско-инвалидским органом (чл. 81–84),
9. Случајеви у којима не припада право на накнаду зараде (члан 85),
10. Висина накнаде зараде (чл. 95. и 96),

11. Обезбеђивање исплате накнаде зараде (члан 102),
12. Утврђивање својства осигураног лица (члан 111),
13. Изабрани лекар (чл. 146. и 151),
14. Накнада штете у спровођењу здравственог осигурања (чл. 191–200);

4) Закон о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС”, бр. 34/03, 64/04 – УС; 84/04 – др. закон; 85/05, 101/05 – др. закон; 63/06 – УС, 5/09, 107/09, 101/10, 93/12, 62/13, 108/13, 75/14 и 142/14)

1. Обавезно пензијско и инвалидско осигурање (чл. 10–15),
2. Лица којима се обезбеђују права за случај инвалидности и телесног оштећења проузроковани повредом на раду или професионалном болешћу (члан 17),
3. Права из пензијског и инвалидског осигурања (члан 18),
4. Инвалидска пензија (чл. 21–26),
5. Новчана накнада за телесно оштећење проузроковано повредом на раду, односно професионалном болешћу (чл. 37–40),
6. Стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем (чл. 52–58),
7. Накнада штете (чл. 208–210).

II

ПОСЕБНИ ДЕО ПРОГРАМА

1. Начин и поступак процене ризика на радном месту и у радној околини

1) Начин и поступак процене ризика у складу са Правилником о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини („Службени гласник РС”, бр. 72/06, 84/06 – исправка, 30/10 и 102/15), Правилником о поступку прегледа и провере опреме за рад и испитивања услова радне околине („Службени гласник РС”, бр. 94/06, 108/06 – исправка, 114/14 и 102/15) и Смерницама за процену ризика EU ISBN 92-827-4278-4 из 1996. године:

1. Основ и сврха процене ризика,
2. Обухват процене ризика,
3. Општи подаци о послодавцу,
4. Опис технолошког и радног процеса, опис средстава за рад (и њихово груписање) и средстава и опреме за личну заштиту на раду,
5. Снимање организације рада,
6. Препознавање и утврђивање опасности и штетности на радном месту и у радној околини,
7. Процењивање ризика у односу на опасности и штетности,
8. Утврђивање начина и мера за отклањање, смањење или спречавање ризика,
9. Закључак,
10. Измене и допуне акта о процени ризика,
11. Покретање поступка процене ризика,
12. Одређивање лица одговорних за спровођење процене ризика,
13. План спровођења поступка процене ризика,
14. Провера ефикасности примене акта о процени ризика.

2) Прегледи и провере опреме за рад

Стручни налаз о извршеном прегледу и провери прописане опреме за рад и његова садржина.

3) Испитивање услова радне околине

Стручни налаз о извршеном испитивању услова радне околине и његова садржина.

4) Правилник о безбедности машина („Службени гласник РС”, број 13/10)

1. Декларација о усаглашености машине и декларација о уградњи делимично завршене машине – ПРИЛОГ 2,
2. Знак усаглашености – ПРИЛОГ 3,
3. Техничка документација за машину и техничка документација за делимично завршену машину – ПРИЛОГ 7.

2. Опште и посебне мере у области безбедности и здравља на раду

- 1) Објекти, просторије и простори намењени за рад (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад на радном месту – „Службени гласник РС”, број 21/09);
- 2) Средства за рад (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу опреме за рад – „Службени гласник РС”, бр. 23/09, 123/12 и 102/15);
- 3) Средства и опрема за личну заштиту на раду (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу средстава и опреме за личну заштиту на раду – „Службени гласник РС”, број 92/08);
- 4) Ознаке за безбедност и здравље на раду (Правилник о обезбеђивању ознака за безбедност и здравље на раду – „Службени гласник РС”, број 95/10);
- 5) Мере безбедности и здравља на раду приликом извођења грађевинских радова (Уредба о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима – „Службени гласник РС”, бр. 14/09 и 95/10; Правилник о заштити на раду при извођењу грађевинских радова – „Службени гласник РС”, број 53/97; Правилник о садржају елабората о уређењу градилишта – „Службени гласник РС”, бр. 121/12 и 102/15);
- 6) Мере безбедности и здравља на раду при ручном преношењу терета (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при ручном преношењу терета – „Службени гласник РС”, број 106/09);
- 7) Мере безбедности и здравља на раду при излагању хемијским материјама (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању хемијским материјама – „Службени гласник РС”, број 106/09);
- 8) Мере безбедности и здравља на раду при коришћењу опреме за рад са екраном (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу опреме за рад са екраном – „Службени гласник РС”, бр. 106/09 и 93/13);
- 9) Мере безбедности и здравља на раду при излагању биолошким штетностима (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању биолошким штетностима – „Службени гласник РС”, број 96/10);
- 10) Мере безбедности и здравља на раду при излагању азбесту (Уредба о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању азбесту – „Службени гласник РС”, број 108/15);
- 11) Мере безбедности и здравља на раду при излагању вибрацијама (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању вибрацијама – „Службени гласник РС”, број 93/11);
- 12) Мере безбедности и здравља на раду при излагању буци (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању буци – „Службени гласник РС”, бр. 96/11 и 78/15);
- 13) Мере безбедности и здравља на раду при излагању карциногенима и мутагенима (Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању карциногенима или мутагенима – „Службени гласник РС”, број 96/11);
- 14) Мере безбедности и здравља на раду услед ризика од експлозивних атмосфера (Уредба о превентивним мерама за безбедан и здрав рад услед ризика од експлозивних атмосфера („Службени гласник РС”, бр. 101/12 и 12/13 – исправка);
- 15) Мере безбедности од опасног дејства електричне струје (Правилник о општим мерама заштите на раду од опасног дејства електричне струје у објектима намењеним за рад, радним просторијама и на радилиштима – „Службени гласник РС”, број 21/89);

16) Мере безбедности и здравља на раду при преради и обради дрвета и сличних материјала (Правилник о посебним мерама заштите на раду при механичкој преради и обради дрвета и сличних материјала – „Службени гласник СРС”, број 51/88);

17) Мере безбедности и здравља на раду у шумарству (Правилник о посебним мерама заштите на раду у шумарству – „Службени гласник СРС”, број 33/88);

18) Мере безбедности и здравља на раду у саобраћају и одржавању транспортних средстава (Правилник о заштити на раду при одржавању моторних возила и превозу моторним возилима – „Службени лист СФРЈ”, број 55/65; Правилник о заштити на раду при утовару терета у теретна моторна возила и истовару терета из таквих возила – „Службени лист СФРЈ”, број 17/66);

19) Мере безбедности и здравља на раду у пољопривреди (Правилник о заштити на раду у пољопривреди – „Службени лист СФРЈ”, број 34/68);

20) Мере безбедности и здравља на раду у поступку пружања прве помоћи (Правилник о опреми и поступку за пружање прве помоћи и организовању службе спасавања у случају незгоде на раду – „Службени лист СФРЈ”, број 21/71).

3. Методолошки поступци прегледа и провере опреме за рад, односно опреме која подлеже превентивним и периодичним проверама у складу са прописима у области безбедности и здравља на раду

1) Правилник о поступку прегледа и провере опреме за рад и испитивања услова радне околине („Службени гласник РС”, бр. 94/06, 108/06 – исправка, 114/14 и 102/15);

2) Стручно упутство за израду методологија прегледа и провере опреме за рад и испитивања услова радне околине:

2.1. предмет превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад
2.1.1. дизалица и уређај носивости од 0,5 тона и више, као и привремено постављена конзолна дизалица и витло носивости од 0,5 тона и више, на механизовани погон, који служе за дизање, спуштање и преношење терета помоћу челичног или другог ужета, ланца, хидраулике и др.;

2.1.2. регална дизалица на механизовани погон (у регалном ходнику и ван њега, везана за шине или која има на други начин аутоматски регулисане позиције) која служи за уношење у регал и узимање из регала палета или материјала;

2.1.3. подизна платформа на механизовани погон, која помоћу уграђене платформе или корпе, служи за дизање и спуштање запослених ради обављања радних операција;

2.1.4. висећа скела, на механизовани погон, која на вертикалним површинама зграда, на фасадама зграда, градилиштима и у објектима намењеним за радне и помоћне просторије служи за дизање и спуштање запослених и материјала;

2.1.5. самоходно возило, на механизовани погон, које се користи за унутрашњи транспорт – вучу, потискивање, дизање, спуштање и преношење терета;

2.1.6. преса, маказе, нож и ваљак, на механизовани погон који су фиксно постављени, за сечење, пресовање, савијање и извлачење материјала, а у које се материјал за обраду улаже или вади ручно;

2.1.7. опрема за прераду и обраду дрвета, пластичних и сличних материјала, на механизовани погон, која је фиксно постављена, у коју се материјал за обраду улаже и вади ручно;

2.1.8. уређаји у којима се наносе и суше премазна средства чије компоненте у додиру са ваздухом образују запаљиве и експлозивне смеше, испарења и хемијске штетности опасне по здравље запослених;

2.1.9. опрема, односно постројења за производњу, пуњење, мерење и контролу, са цевоводима за напајање, развођење и транспорт експлозивних, отровних и загушљивих флуида-гасова или течности, осим природног гаса (земни гас), у објектима који се користе као радни и помоћни простор;

2.1.10. противексплозијско заштићена опрема за рад, која се користи у технолошким процесима;

- 2.1.11. привремена електрична инсталација са уређајима, опремом и прибором, постављена за време изградње грађевинских објеката или извођења других радова;
 2.1.12. опрема за рад (машине, уређаји, постројења инсталације и алати) за коју је послодавац актом о процени ризика утврдио да се на њој врше превентивни и периодични прегледи и провере.

2.2. садржина и обим испитивања

- 2.2.1. Методе испитивања
 2.2.2. Декларисане вредности
 2.2.3. Уређаји, опрема и прибор за испитивање

2.3. садржина стручног налаза.

- 3) Уредба о превентивним мерама за безбедан и здрав рад услед ризика од експлозивних атмосфера („Службени гласник РС”, бр. 101/12 и 12/13 – исправка);
 4) Закон о општој безбедности производа („Службени гласник РС”, број 41/09);
 5) Закон о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености („Службени гласник РС”, број 36/09);
 6) Правилник о безбедности машина („Службени гласник РС”, број 13/10).

4. Методолошки поступци испитивања услова радне околине, односно хемијских, биолошких и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења) микроклиме и осветљености

- 1) Правилник о поступку прегледа и провере опреме за рад и испитивања услова радне околине („Службени гласник РС”, бр. 94/06, 108/06 – исправка, 114/14 и 102/15);
 2) Стручно упутство за израду методологија прегледа и провере опреме за рад и испитивања услова радне околине:
 2.1. предмет превентивних и периодичних испитивања услова радне околине

2.1.1. Испитивање микроклиме

- 2.1.1.1. Испитивање температуре ваздуха
 2.1.1.2. Испитивање брзине струјања ваздуха
 2.1.1.3. Испитивање влажности ваздуха

2.1.2. Испитивање хемијских штетности

- 2.1.2.1. Испитивање гасова
 2.1.2.2. Испитивање пара
 2.1.2.3. Испитивање димова
 2.1.2.4. Испитивање прашине

2.1.3. Испитивање физичких штетности

- 2.1.3.1. Испитивање буке
 2.1.3.2. Испитивање вибрација
 2.1.3.3. Испитивање електромагнетног поља ниских и високих фреквенција
 2.1.3.4. Испитивање радиофреквенцијског зрачења
 2.1.3.5. Испитивање ласерског зрачења
 2.1.3.6. Испитивање микроталасног зрачења
 2.1.3.7. Испитивање ултраљубичастог и ИЦ зрачења

2.1.4. Испитивање осветљености

2.1.5. Испитивање биолошких штетности

2.2. садржина и обим испитивања

- 2.2.1. Методе испитивања
 2.2.2. Декларисане вредности
 2.2.3. Уређај, опрема и прибор за испитивање.
 2.3. садржина стручног налаза;

- 3) Уредба о превентивним мерама за безбедан и здрав рад услед ризика од експлозивних атмосфера („Службени гласник РС”, бр. 101/12 и 12/13 – исправка);

- 4) Правилник о садржају безбедносног листа („Службени гласник РС”, број 100/11);
- 5) Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању биолошким штетностима („Службени гласник РС”, број 96/10);
- 6) Закон о хемикалијама („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15) (чл. 9–14, чл. 20–23. и чл. 49. и 50);
- 7) Закон о општој безбедности производа („Службени гласник РС”, број 41/09);
- 8) Закон о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености („Службени гласник РС”, број 36/09).